

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 425/08-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. B. K., B., L. K., B. B., a Ing. A. K., B., zastúpených advokátom JUDr. J. K., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 87/07 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. B. K., L. K. a Ing. A. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2008 doručená sťažnosť Ing. B. K., B., L. K., B., a Ing. A. K., B. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 87/07 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1. Z obsahu sťažnosti okrem iného vyplynulo, že: «(...) *Sťažovatelia ako odporcovia 1/ až 3/ v právnej veci navrhovateľa V. H., Veľká Británia (...) o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, sú účastníkmi súdneho sporu vedeného na Okresnom súde v Banskej Bystrici pod č. k. 7 C 87/2000.*

Konanie vo veci bolo začaté na základe návrhu navrhovateľa na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 11. 05. 2000, ktorá bola súdu doručená dňa 12. 05. 2000. (...)

- Dňa 28. 08. 2000 právny zástupca navrhovateľa doručil Okresnému súdu Banská Bystrica vyjadrenie s uvedením konania 14 C 87/2000 (otázka prejudiciálna),

- (...) konanie bolo uznesením Okresného súdu č. k. 7 C 87/00-26 zo dňa 21. 01. 2004 podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. prerušené do právoplatného skončenia veci 14 C 87/2000 (V. H. c/a 1/ Ing. B. K. 2/ L. K., o neplatnosť kúpnej zmluvy),

- Dňa 10. 02. 2004 podali odporcovia proti uzneseniu o prerušení konania prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie, (...)

- Uznesením č. k. 16 Co 53/04 zo dňa 27. 02. 2004 Krajský súd v Banskej Bystrici potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Banská Bystrica o prerušení konania, (...)

- Dňa 5. 4. 2004 nadobudlo právoplatnosť uznesenie o prerušení konania,

- Dňa 21. 04. 2004, 22. 09. 2004, 23. 12. 2004 Okresný súd Banská Bystrica priebežne zisťoval stav spisu 14 C 87/2000, (...)

- Dňa 27. 1. 2005 Okresný súd Banská Bystrica zistil, že konanie 14 C 87/2000 nie je skončené (...),

- Dňa 10. 2. 20056 Okresný súd Banská Bystrica konanie 14 C 87/2000 prerušil do právoplatného skončenia trestného konania proti J. K. a P. H. vedeného na Okresnom riaditeľstve policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Banskej Bystrici pod ČVS: ORP-192/1-OVK-BB-2004, (...)

- Dňa 11. 1. 2006, 11. 04. 2006, 12. 09. 2006, 15. 03. 2007, 18. 06. 2007 - súd zisťoval stav konania 14 C 87/2000,

- Dňa 7. 11. 2007 sudca spísal úradný záznam a žiadal políciu o podanie správy o stave prípravného konania,

- Dňa 14. 02. 2008 súd zisťuje OR PZ Banská Bystrica a stav trestného konania ČVS: ORP-192/1-0 VK-BB-2004,

- Dňa 6. 3. 2008 súd vytýčil termín pojednávania na deň 8. 4. 2008,

- Dňa 8. 4. 2008 súd pojednávanie odročil na termín pojednávania na deň 8. 4. 2008.

(...)

Dňa 31. 03. 2008 sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu podali predsedovi Okresného súdu v Banskej Bystrici v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch, sťažnosť na postup súdu, ktorým dochádza k prieťahom v konaní, nakoľko doterajší postup okresného súdu pri nariadovaní znaleckého dokazovania považoval za neefektívny a bez možnosti prispieť k rozhodnutiu vo veci samej. (...)

Dňa 11. 4. 2008 bola sťažovateľom doručená odpoveď na podanú sťažnosť, v ktorej predseda Okresného súdu Banská Bystrica neuznal podanú sťažnosť za dôvodnú. (...)

Vzhľadom k tomu, že v čase od 24. 07. 2000 do 11. 03. 2008 sa vo veci konalo len jedno pojednávanie a nedošlo k žiadnym iným úkonom vo veci samej, máme za to že počas tejto doby Okresný súd v Banskej Bystrici vo veci riadne nekoná a tým dochádza k porušovaniu práva na spravodlivý proces. (...)

2. Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd ich sťažnosť prijal na ďalšie konanie a následne nálezom takto rozhodol:

„V konaní Okresného súdu Banská Bystrica vedenom pod sp. zn. 7 C 80/2007 (zo sťažnosti, ktorá obsahuje aj chronológiu napadnutého konania, vyplýva, že správna sp. zn. je 7 C 87/07, pozn.) bolo porušené základné právo Ing. B. K. (...), L. K. (...), Ing. A. K. (...) zakotvené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

Okresnému súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 80/2007 (správne sp. zn. 7 C 87/07, pozn.) prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ing. B. K. (...) priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 150.000,- Sk (...), ktoré je Okresný súd Banská Bystrica povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

L. K. (...) priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 150.000,- Sk (...), ktoré je Okresný súd Banská Bystrica povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Ing. A. K. (...) priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 150.000,- Sk (...), ktoré je Okresný súd Banská Bystrica povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresnému súdu Banská Bystrica ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia Ing. B. K. (...), L. K. (...), Ing. A. K. (...) za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR, na účet advokáta JUDr. J. K. (...) 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis rozhodnutie III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. 7 C 87/07, pričom k porušeniu označených základných práv došlo podľa sťažovateľov v napadnutom konaní: *„Vzhľadom k tomu, že v čase od 24. 07. 2000 do 11. 03. 2008 sa vo veci konalo len jedno pojednávanie a nedošlo k žiadnym iným úkonom vo veci samej...“*

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95). Základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov teda možno porušiť iba v konaní, ktorého výsledkom môže byť rozhodnutie štátneho orgánu o právach a povinnostiach jeho účastníkov, pretože len také rozhodnutie môže ukončiť stav právnej neistoty osoby domáhajúcej sa rozhodnutia štátneho orgánu (III. ÚS 62/01, II. ÚS 20/02).

Zo sťažnosti, ako aj z príloh, ktoré k nej boli pripojené, vyplýva, že napadnuté súdne konanie, v ktorom podľa sťažovateľov malo dôjsť k porušeniu ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo na základe uznesenia okresného súdu č. k. 7 C 87/00-26 z 21. januára 2004 prerušené [podľa § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku] do právoplatného skončenia vecí vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 87/00, v ktorej sa riešila prejudiciálna otázka vo vzťahu k napadnutému konaniu. Z dôvodu prerušenia napadnutého konania pred okresným súdom od 21. januára 2004 najneskôr až do 6. marca 2008, kým nedošlo k odpadnutiu prekážky prerušeného konania postupom predvídaným v uvedenom právoplatnom rozhodnutí, nemohli sa v prerušovanom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým k naplneniu účelu označeného základného práva, tak ako to už bolo uvedené. Sťažovatelia netvrdili ani neuviedli žiadnu skutočnosť, z ktorej by vyplývalo, že v danej veci neexistoval zákonný dôvod na prerušenie konania, resp. že prekážka prerušenia konania už odpadla skôr. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nečinnosť súdu v dôsledku existencie prekážky na základe právoplatného rozhodnutia, tak ako to bolo aj v danom prípade, neposudzuje ako zbytočné prietahy v súdnom konaní (mutatis mutandis II. ÚS 3/00, III. ÚS 42/02, I. ÚS 65/03).

Pokiaľ sa prietahy v čase pred uvedeným prerušením konania (v dôsledku právoplatného rozhodnutia) týkajú namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a rovnako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd tieto námietky na základe predmetnej sťažnosti preskúmať nemohol, pretože sťažovatelia svoju sťažnosť nepodali v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Podľa tohto ustanovenia sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03). Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia sa o namietaných skutočnostiach týkajúcich sa postupu okresného súdu v čase pred prerušením napadnutého konania dozvedeli najneskôr pred 5. aprílom 2004 (keď nadobudlo právoplatnosť uznesenie o prerušení konania). Predmetnú sťažnosť sťažovatelia ústavnému súdu podali až 29. apríla 2008, t. j. v čase, keď už dávno uplynula lehota ustanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom. K tomu treba dodať, že ústavná ani zákonná úprava „novej“ sťažnosti podľa čl. 127 ústavy (s účinnosťou od 1. januára 2002) ju nekvalifikuje ako individuálny prostriedok ochrany ľudských práv a základných slobôd nahradzujúci individuálne konania o ochrane ľudských práv a základných slobôd pred ústavným súdom prístupné navrhovateľom (sťažovateľom) do 31. decembra 2001 (II. ÚS 29/02, II. ÚS 57/02). Sťažovatelia mali až do 31. decembra 2001 k dispozícii prostriedky individuálnej ochrany svojho základného práva pred ústavným súdom, ktoré však vo vzťahu k tomuto právu zaručenému v čl. 48 ods. 2 ústavy nevyužili bez toho, že by im v tom bránili vážne prekážky.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2008